



KORRALDUS

31.10.2025 nr DM-125702-25

Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat ning võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 55 lõike 2 punkti 12 ja § 13, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 52 lõike 1 punkti 4 ja 6, haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 ning lähtudes Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875) 27.11.2023 esitatud maavara kaevandamise keskkonnaloa taotlusest nr T-KL/1020267-2, otsustan:

1.1. Keelduda ettevõttele Marina Minerals OÜ maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest Nepste VII liivakarjääri mäeeraldisel.

1.2. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

Marina Minerals OÜ (registrikood 11349875, aadress Jalgpalli tn 21, Kesklinna linnaosa, Tallinn, Harju maakond) esitas 27.11.2023 Keskkonnaametile Nepste VII liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi **kaevandamisluba**) taotluse T-KL/1020267-2 (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (edaspidi **KOTKAS**) 27.11.2023 dokumendina nr DM-125702-5).

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Taotletav Nepste VII liivakarjäär asub Pärnu maakonnas Häädemeeste vallas Nepste külas Eesti Vabariigile kuuluval kinnistul Laiksaare metskond 1 (tunnus 21301:003:0087, maatulundusmaa 100%). Kinnistu omanik on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava mäeeraldisel pindala on 10,98 ha ja selle teenindusmaa pindala on 12,34 ha.

Mäeeraldis hõlmab täiteliiva aktiivse tarbevaru plokke 30 ja 31, mille aktiivne tarbevaru on 100 tuh m³ ja kaevandatav varu on 97 tuh m³. Keskmine tootmismahutavus aastas 20 tuh m³. Nepste VII liivakarjääris kaevandatavat täiteliiva planeeritakse kasutada üld- ja teedehitusel. Peale maavara ammendamist korrastatakse ala maatulundusmaaks (metsamaa). Luba taotletakse 5 aastaks.

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri volitatud töötaja (Maa-amet alates

Nepste VII liivakarjäär kattub kogu ulatuses Häädemeeste valla üldplaneeringuga kehtestatud rohevõrgustiku tuumalaga. Taotletav liivakarjäär kattub ka Pärnu maakonnaplaneeringuga kehtestatud rohevõrgustiku tuumalaga (29.03.2018).

Taotletav mäeeraldis ja selle teenindusmaa kattuvad maaparandussüsteemiga Saki(PÜ-217), mille kood maaparandussüsteemide registris on 6115080030010001. Taotlusele on lisatud Põllumajandus- ja Toidumeti tingimuslik kooskõlastus 19.05.2023 nr 6.2-2/22987.

Taotletava mäeeraldis ja selle teenindusmaa põhjaservast ~10 m kaugusele jääb metsatee Saki tee nr 2130005 äärmise sõiduraja välimine serv.

Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ Riigikohtu 19.05.2020 otsusega nr 3-18-529 tühistatud trassilõikude piirkonnas (edaspidi ka **RB Pärnu maakonnaplaneering**) kavandatud raudtee trassikoridor jääb taotletavast mäeeraldisest ning selle teenindusmaast ~2,6 km kaugusele idasuunda.

Taotletavast karjäärist 750 m kaugusel edelas asub Laiksaare looduskaitseala, 2,1 km kaugusele jääb Tolkuse looduskaitseala ja 3,9 km kaugusele Luitemaa looduskaitseala. Luitemaa looduskaitseala kuulub Luitemaa linnualana ja Luitemaa loodusala Tolkuse looduskaitseala Tolkuse loodusala ja Laiksaare looduskaitseala Laiksaare loodusala Natura 2000 võrgustiku koosseisu.

Taotletavast mäeeraldisest 10 km raadiusesse jääb 9 must-toonekure elupaika, 5 km raadiusesse kaljukotka elupaik ja 1 km raadiusesse metsise elupaik. Mäeeraldis 250 m laiusel puhvril on inventeeritud järgmised liigid: karvajalg-kakk (II), musträhn (III), sulgjas õhik (III) ja harilik kopsusamblik (III, ohualdis). Taotlusele on lisatud eksperthinnang kaitsealuste linnuliikidele avalduva mõju kohta.

Nepste VII liivakarjääri mäeeraldis kattub RB Pärnu maakonnaplaneeringuga kehtestatud metsise hüvitusmeetmete alaga. Antud RB raudtee trassilõigul ei ole raudtee ehitamine ilma hüvitusmeetmeid rakendamata võimalik. Metsise hüvitusmeetmed on määratud RB Pärnu maakonnaplaneeringuga, mis kehtestati majandus- ja tööstusministri 01.04.2025 käskkirjaga nr 47.

2.2. Menetluskäik ja menetlusosaliste ärakuulamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmine on 19.12.2023 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 19.12.2023 kirjaga nr DM-125702-7 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Keskkonnaamet saatis 19.12.2023 kirjaga nr DM-125702-8 kaevandamisloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava mäeeraldise asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele.

Häädemeeste Vallavalitsus palus arvamuse andmise tähtaega pikendada kuni 04.03.2024 (KOTKAS 16.01.2024 nr DM-125702-9). Keskkonnaamet märkis oma 23.01.2024 kirjas nr DM-125702-10, et ootab kohaliku omavalitsuse arvamuse ära.

Keskkonnaamet pikendas Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega 26.02.2024 kirjaga nr DM-125702-11.

Häädemeeste Vallavalitsus nõustus tingimuslikult 29.02.2024 korraldusega nr 5 (KOTKAS 005.03.2024 nr DM-125702-12) kaevandamisloa andmisega.

Keskkonnaamet edastas 05.03.2024 kirjaga nr DM-125702-13 kohaliku omavalitsuse tingimusliku otsuse loa taotlejale tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Loa taotleja märkis 06.03.2024 kirjas, et on kohaliku omavalitsuse poolt seatud tingimustega nõus (KOTKAS 07.03.2024 nr DM-125702-14).

Keskkonnaamet palus 23.04.2024 kirjaga nr DM-125702-15 esitada taotluse juurde eksperthinnang ning sama kirjaga pikendati ka keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

03.09.2024 kirjaga nr DM-125702-16 tegi Keskkonnaamet ettevõttele meeldetuletuse eksperthinnangu esitamiseks ning pikendas keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Loa taotleja märkis 03.09.2024, et tegeleb vastavate ekspertide otsimisega (KOTKAS 03.09.2024 nr DM-125702-17).

Keskkonnaamet teavitas loa taotlejat 16.10.2024 kirjaga nr DM-125702-18, et 30.09.2024 vastu võetud Pärnu maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ uuendamine trassilõikude 3A, 4A ja 4H osas. Keskkonnamõju strateegilise hindamise kohaselt paikneb Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotlus puhveralas väljaspool metsise EELISesse kantud leiukohtasid metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide (raba, siirdesoo, sinika, karusambla, pohla, mustika, jänesekapsa-mustika, karusambla-mustika, mustika-kõdusoo, jänesekapsa-kõdusoo, osja, tarna, angervaksa, tarna-angervaksa, lodu, madal soo) metsades. Metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide metsades on raadamine keelatud ning seeläbi ka kaevandamistegevus. Eelpool nimetatud planeering kehtestatakse tõenäoliselt 2025 I kvartalis. Samuti märkisime, et oleks mõistlik otstarbetute kulutuste vältimiseks enne eksperthinnangute tellimist ära oodata planeeringu kehtestamiseni. Ning andsime teada, et vaatame taotluse ja lisateabe vajaduse uuesti üle peale eelpool nimetatud planeeringu kehtestamist.

Keskkonnaamet pikendas keskkonnamõju hindamise algamise või algamata jätmise otsuse tegemise tähtaega (KOTKAS 14.11.2024 nr DM-125702-19).

Keskkonnaamet teatas 22.07.2025 kirjaga nr DM-125702-20, et on selgunud, et Nepste VII liivakarjääri ala kattub terves ulatuses RB metsise hüvitusmeetmete alaga (metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide metsad). RB maakonnaplaneeringuga on kehtestatud hüvitusmeetmed, mille eesmärk on kompenseerida kahju, mida kavandatav raudtee projekt tekitab Luitemaa Natura 2000 ala kaitse-eesmärkidele. Liivakarjääri avamine kahjustab hüvitusmeetmete elluviimist, mis on seatud kehtestatud RB Pärnu maakonnaplaneeringuga. Karjääri rajamine on kehtiva planeeringu nõuetega (mis on õigusakt) otseses vastuolus. Planeeringu nõuetest tulenevalt lähitulevikus ei ole alal karjääri avamine võimalik.

Seoses sellega palusime taotlejal kaaluda kaevandamisloa taotluse menetluse jätkamise põhjendatust ning esitada oma kirjalik seisukoht 21 kalendripäeva jooksul kirja kättesaamisest alates. Samuti teavitasime taotlejat, et kui määratud tähtajas ei ole seisukohta esitatud või tähtaega pikendatud, koostab Keskkonnaamet loa andmisest keelduva otsuse eelnõu. Ühtlasi pikendati Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluse tähtaega kuni 01.10.2025.

Marina Minerals OÜ vastas et *jääb kõikide oma varasemate seisukohtade juurde, kus tagant järgi „tarkusega“ ja jõuga, sh ühtegi kompromissi võimalust arutamata, on ettevõttelt kaaperdatud (võetud võimalus) realiseerida Rail Baltica raudteetrassi lähedalt maavara Ilvese liivakarjääris, Rabaküla liivakarjääris ja nüüd siis tahetakse seda teha ka Nepste VII liivakarjääris. Juhul kui ettevõttel tõepoolest ei anta luba mitte ühelgi kolmest liivakarjäärist (Ilvese, Rabaküla, Nepste VII) maavara realiseerida, siis otsustame oma edasised sammud pärast vastavate KKA otsuste laekumist* (KOTKAS 28.07.2025 nr DM-125702-21).

Kooskõlas haldusmenetluse seaduse §-dega 40, 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 02.10.2025 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnaloa kohta tehtava otsuse eelnõu ning küsis ettevõttelt Marina Minerals OÜ ja asjaomastelt asutustelt 01.10.2025 kirjaga nr DM-125702-22 arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest.

Marina Minerals OÜ vastas, et ei nõustu eelnõu sisuga ja jääb oma varasemate seisukohtade juurde selles küsimuses (KOTKAS 01.10.2025 nr DM-125702-23).

Täiendavaid ettepanekuid ega seisukohti loa taotleja ei esitanud.

Häädemeeste Vallavalitsus vastas, et ei esita täiendavaid ettepanekuid Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotluse kohta tehtud otsuse eelnõule (KOTKAS 07.10.2025 nr DM-125702-24).

3. KAALUTLUSED

3.1. Õiguslik alus

Maapõuaseaduse (edaspidi **MaaPS**) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi **KeÜS**) 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitas taotleja keskkonnanloa saamiseks keskkonnanloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt on keskkonnanloa andja Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnanloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnanloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Riigilõiv 1000 € on tasutud 31.08.2023 kehtinud riigilõivuseaduse § 136² lõike 1 punkt 4 kohaselt.

Vastavalt MaaPS § 55 lõike 2 punkti 12 kohaselt kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

KeÜS § 52 lõike 1 punkti 4 kohaselt keskkonnanloa andmisest keeldutakse, kui kavandatav tegevus ei vasta õigusaktidega sätestatud nõuetele ja KeÜS § 52 lõike 1 punkti 6 kohaselt kui tegevusega kaasneb keskkonnanahk, mida ei ole võimalik vältida, välja arvatud juhul, kui huvi keskkonnanloa andmiseks on ülekaalukas ja tegevusel puudub mõistlik alternatiiv ning on võetud ohu vähendamise meetmed. Keskkonnanahk on olulise keskkonnanahäiringu tekkimise piisav tõenäosus (KeÜS § 5).

3.2. Kaalutlused loa andmisest keeldumisel

Loa andja kohustus on menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust.

Nepste VII liivakarjäär kattub kogu ulatuses Pärnu maakonnaplaneeringu ja Hädemeeste valla üldplaneeringuga kehtestatud rohevõrgustiku tuumalaga.

Rohelise võrgustiku elemendid on tuumalad ja koridorid. Tuumalad on ümbritseva keskkonna suhtes kõrgema väärtusega loodusalad, paljudele kaitsealustele liikidele olulised elupaigad või kasvukohad, millele valdavalt võrgustiku funktsioneerimine toetub. Koridorid seovad tuumalad ühtseks funktsioneerivaks tervikuks ja on liikide rände ja liikumisteedeks ühest tuumalast teise.

Pärnu maakonnaplaneeringu kohaselt tuleb maardlate kasutuselevõtul või maardlas uute karjääride rajamisel enne maavara kaevandamise lubamist selgitada välja keskkonnamõju võimalik ulatus (keskkonnamõju hindamine; müra, tolmu ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdrogeoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Rohelise võrgustiku toimimise tagamiseks tuleb säilitada rohelise võrgustiku terviklikkus, sidusus ja vältida loodusala killustamist.

RB Pärnu maakonnaplaneeringuga on kavandatud hüvitusmeetmed Luitemaa linnualale avalduvate leevendamatute oluliste ebasoodsate mõjude kompenseerimiseks (asendusala ja elupaikade taastamine) ning hüvitusmeetmeid toetavad tegevused ja piirangud kuni mõju hüvitamiseni. Taotletav liivakarjääri ala asub Rail Baltic (RB) raudteetrassi läheduses (kaugus RB trassi nihutusruumi alast ca 2,6 km), kuid kattub terves ulatuses RB metsise hüvitusmeetmete alaga (metsise poolt enam kasutatavate kasvukohatüüpide metsade ala).

RB maakonnaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koostamise käigus selgus, et sõltumata valitavast trassivariandist (kokku 6) kaasneb RB projekti elluviimisega leevendamatult negatiivne mõju metsise asurkonnale Luitemaa linnualal (sidususe kadumise oht metsise asurkonnale Luitemaa linnualal barjääriefekti tõttu). Metsise ja tema elupaikade kaitse on aga Natura 2000 võrgustikku kuuluva Luitemaa linnuala kaitse-eesmärk. Metsise asurkonna terviklikkuse ja sidususe tagamiseks töötati RB maakonnaplaneeringu ja selle KSH käigus välja asendus- ehk hüvitusmeetmed (Rail Baltica Pärnu maakonnaplaneeringu, Lõuna-Pärnumaa planeeringu, Natura hindamise hüvitusmeetmete kava, Roheplaan OÜ, Hendrikson DGE).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi **KeHJS**) § 45 lg 3 sätestab, et kui hoolimata strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega kaasnevast eeldatavalt ebasoodsast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale on see tegevus alternatiivsete lahenduste puudumise tõttu siiski vajalik avalikkuse jaoks esmatähtsatel ja erakordselt tungivatel, sealhulgas sotsiaalsel või majanduslikku laadi põhjustel, võib strateegilise planeerimisdokumendi kehtestada Vabariigi Valitsuse nõusolekul. Nimetatud strateegilise planeerimisdokumendi puhul tuleb seada hüvitusmeetmete rakendamise kohustus, tagamaks Natura 2000 võrgustiku üldise sidususe kaitset ning strateegilise planeerimisdokumendiga kavandatud tegevust ei tohi alustada enne hüvitusmeetmete rakendamist (KeHJS § 45 lg 4). Vabariigi Valitsus andis nõusoleku planeeringu kehtestamiseks ja seadis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile hüvitusmeetmete rakendamise kohustuse 06.02.2025 korraldusega nr 42 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/311022025012>).

Metsise hüvitusmeetmed on määratud RB Pärnu maakonnaplaneeringuga, mis kehtestati majandus- ja tööstusministri 01.04.2025 käskkirjaga nr 47.

Majandus- ja tööstusministri käskkirjas on muuhulgas välja toodud: RB Pärnu maakonnaplaneeringuga kavandatakse hüvitusmeetmed Luitemaa linnualale avalduvate leevendamatute oluliste ebasoodsate mõjude hüvitamiseks (asendusala ja elupaikade taastamine) ning hüvitusmeetmeid toetavad tegevused ja piirangud.

Hüvitusmeetmete eesmärk on tagada metsisele elupaiga samaväärne toimivus, mis on enne Rail Balticu raudtee rajamist. Rail Balticu raudtee rajamisega metsisele kaasneva ebasoodsa mõju hüvitamiseks tuleb tagada uued elupaigad 24-le metsise kukele. Selleks tuleb Lõuna-Pärnumaal raudteetrassi piirkonnas (lisaks uute püsielupaikade moodustamisele ja taastamistööde teostamisele püsielupaigas) rakendada hüvitusmeetmeid toetavaid tegevusi, mis aitavad vähendada võimalust, kus hüvitusmeetmed ei osutu seire põhjal siiski piisavalt tõhusaks ja vajalik on hakata otsima täiendavaid hüvitusalasid. Hüvitusmeetmeid toetavateks tegevusteks on:

1. varasemalt kavandatud kaitsekorralduslike tegevuste lõpule viimine olemasolevatel või planeeritud kaitstavatel aladel;
2. ebasoodsat koosmõju põhjustavate tegevuste vältimine püsielupaikad ümbritsevatel sidusatel metsa-aladel –nn puhveraladel, mis on metsise põhiline elupaiga kasutusala ning mille säilimine ja kvaliteet on oluline hüvitusaladele seatud eesmärkide saavutamiseks[1];
 - 2.1. riigimaal metsise Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi **EELIS**) kantud leiukohas ja Rabaküla siduskoridoris reguleeritakse metsa majandamist.
 - 2.3. riigi ja eramaal reguleeritakse raadamistegevusi. Täpsemalt:
 - 2.3.1 metsise EELIS-esse kantud leiukohas ja metsise poolt enam kasutatavate metsakasvukohatüüpide (raba, siirdesoo, sinika, karusambla, pohla, mustika, jänesekapsa mustika, karusambla mustika, mustika kõdusoo, jänesekapsa kõdusoo, osja, tarna, angervaksa, tarna angervaksa, lodu, madal soo) metsades on raadamine keelatud. Lubatud on olemasolevate elektriliinide kaitsevööndi jt olemasolevate ehitiste hooldamisega seotud raadamistööd. Lubatud on raadamistööd Rail Balticu raudtee ja sellega seotud ehitiste (nt ökoduktid, teed) ehitamiseks. Lubatud on ka raadamistööd maatulundusmaal õuema kõlvikul. Kuna raadamine on keelatud, siis pole võimalik avada selles alas uusi karjääre, et vältida olulist ebasoodsat mõju metsisele. Karjääridele, millel on juba olemas kehtiv kaevandusluba, selle planeeringuga piiranguid ei seata.

Puhverala paikneb hüvitusaladel ja hüvitusalade jaoks tähtsatel astmelaudadel olevate metsise mängude keskosast kuni 3 km raadiuses metsise põhilisele elupaigakasutusale jäävatel sidusatel metsamassiividel[2].

Hüvitusmeetmete kava koostamisel võeti aluseks eeldus, et hüvitusaladest välja jäävatel puhveraladel metsise elupaikade seisund ei halvene. Tegevused, mille tulemusel väheneb puhveralade metsade pindala ja halveneb metsise elupaikade kvaliteet, toovad eeldatavalt kaasa olulise negatiivse mõju hüvitusaladele. Nimelt elupaiga kaost tulenevalt võib eeldada, et moodustatavad püsielupaigad koos puhveraladega ei mahuta enam metsiseid piisaval määral ja sellest tulenevalt pole võimalik saavutada hüvitusalade kaitse eesmärki, so tagada uued elupaigad 24-le metsisekukele. Seega arendus ja majandustegevust puhveralades reguleeritakse ajutiselt (kuni 10 aastaks), so kuni metsisele avalduva mõju hüvitamiseni ehk hüvitusmeetmete kavas toodud seireperioodi lõpuni. Kui selleks ajaks on hüvitamise eesmärk saavutatud, toimub edasine lubade menetlemine ja andmine arendustegevuste ja majandustegevuse kavandamisel tavapärasel viisil, arvestades jätkuvalt Natura aladele avalduvate ebasoodsate mõjude vältimise vajadust.

RB Pärnu maakonnaplaneeringu ptk-s 3.5.3 on kirjas: “Järgnevalt on nimetatud (03.06.2024 seisuga) karjääride keskkonnaloa taotlused ja geoloogilised uuringuruumid, mis kattuvad aladega, kus raadamine ja seeläbi kaevandamistegevus on kuni metsisele avalduva mõju hüvitamiseni keelatud, kuna nendes asukohtades karjääri avamisel kaasneks ebasoodne mõju metsisele (vt täpsemat infot KSH aruande ptk 10): Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotlus, Arumetsa uuringuruum.”

RB Pärnu maakonnaplaneeringule läbi viidud KSH aruande ptk-s 10 on hinnatud Nepste VII liivakarjääri mõju metsisele ja toodud välja järgmised selgitused:

“Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotlus paikneb puhveralas väljaspool metsise EELISesse kantud leiukohtasid metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide (raba, siirdesoo, sinika, karusambla, pohla, mustika, jänesekapsa-mustika, karusambla- mustika, mustika-kodusoo, jänesekapsa-kodusoo, osja, tarna, angervaksa, tarna-angervaksa, lodu, madalsoo) metsades. Metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide metsades on raadamine keelatud ning seeläbi ka kaevandamistegevus. Lõuna-Pärnumaa metsise asurkonna kohta teostatud põhjaliku uuringu alusel kinnitavad Nepste VII liivakarjääri keskkonnaloa taotluse piirkonna kasutust metsise elupaigana GPS saatjaga varustatud metsisekuke jälgitud liikumisteedkonnad.” Tegemist on metsise põhilise elupaiga kasutusala. Raadamise korral hävineb metsise elupaik püsivalt või väga pikaks perioodiks, kuna raadamisele järgneb maakasutuse muutus. Kui ala peale kaevandamist uuesti metsastada, siis kulub vähemalt 60-100 aastat, et see oleks uuesti metsisele sobilik elupaik. Kui toimub kaevandamine allpool põhjavee taset, siis pole võimalik ala uuesti metsastada ehk siis metsisele sobivaks elupaigaks muuta. Kaevandamisega kaasneb ka mürahäiring, mis pärsib ümbruses olevate elupaikade kasutust. Selle tulemusel muutuvad kasutatavad elupaigad väikesemaks ja mahutavad vähem metsiseid. Kui elupaigad mahutavad vähem metsiseid, siis pole võimalik täita hüvituskava eesmärgi – metsiseid peab piirkonda juurde tulema, mitte vähemaks jääma. Seetõttu ei tohi puhveralas metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide metsades olemasolevat olukorda halvendada (elupaigad peavad püsima vähemalt tänases seisukorras).

Kokkuvõttes, Nepste VII liivakarjääri ala kattub terves ulatuses RB metsise hüvitusmeetmete alaga (metsise poolt enam kasutavate kasvukohatüüpide metsad). RB maakonnaplaneeringuga on kehtestatud hüvitusmeetmed, mille eesmärk on kompenseerida kahju, mida kavandatav raudtee projekt tekitab Luitemaa Natura 2000 ala kaitse-eesmärkidele. Tegevused, mille tulemusel väheneb puhveralade metsade pindala ja halveneb metsise elupaikade kvaliteet, toovad eeldatavalt kaasa olulise negatiivse mõju hüvitusaladele ja need peavad olema välistatud. Nepste VII liivakarjääri avamine taotletaval alal kahjustab metsise hüvitusmeetmete elluviimist, mille on otseselt välja toonud kehtestatud RB Pärnu maakonnaplaneering. Karjääri rajamine on seega kehtiva RB Pärnu maakonnaplaneeringuga otseses vastusolus, kuna Nepste VII liivakarjääri taotletaval alal on keelatud raadamine ja seeläbi ka kaevandamine. Seega esineb KeÜS § 52 lõike 1 punktist 4 tulenev keskkonnaloa andmisest keeldumise alus.

Nepste VII liivakarjääri avamisega kaasneb oluline ebasoodne mõju RB metsise hüvitusmeetmete aladele ning seda ebasoodsat mõju ei ole võimalik leevendada ega muul viisil

vältida kui loa andmisest keeldumisega.

Nepste VII liivakarjääri kaevandamisloa andmiseks ei ole ka ülekaalukat avalikku huvi. Karjääri avamine takistab kaaluka avaliku huviga Rail Baltic kiirraudtee rajamisega kaasnevate negatiivsete mõjude kompenseerimist Luitemaa - Laiksaare alamasurkonna soodsa seisundi säilitamiseks ja seega takistab ka Luitemaa looduskaitsealal asuva metsise asurkonna soodsa seisundi tagamist. Seetõttu esinevad MaaPS § 55 lõike 2 punktist 12 ja KeÜS § 52 lõike 1 punktist 6 tulenevad keskkonnaloa andmisest keeldumise alused.

Tulenevalt eelnevast otsustab Keskkonnaamet keelduda ettevõttele Marina Minerals OÜ maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest Nepste VII liivakarjääri mäeeraldisel.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

[1] *Hüvitusalade kaitse-eesmärk (metsise arvukuse kasv hüvitusaladel) on saavutatav vaid juhul, kui tagatakse puhveraladel asuvate metsade pindala ja kvaliteedi säilimine. Hüvituskava koostamisel võeti aluseks eeldus, et hüvitusaladest välja jäävatel puhveraladel metsise elupaikade seisund ei halvene. Tegevused, mille tulemusel väheneb puhveralade metsade pindala ja halveneb metsise elupaikade kvaliteet, toovad eeldatavalt kaasa olulise negatiivse mõju hüvitusaladele ja need peavad olema välistatud. Seetõttu on hüvitusalade kaitse-eesmärgi saavutamiseni vajalik rakendada puhveraladel täiendavaid piiranguid.*

[2] *Kehtiva „Metsise (Tetrao urogallus) kaitse tegevuskava“ (Keskkonnaministeerium 2015) järgi moodustatakse metsise elupaik Keskkonnaregistris kuni 3 km raadiuses ümber metsise mängupaiga olevatest, metsise poolt eelistatud kasvukohatüüpidest, mis on eksperdi poolt omavahel ühendatud terviklikuks alaks. „RMK metsise kaitsestrateegia aastani 2030“ (kinnitatud RMK juhatuse otsusega (01.09.2020 nr 1 32/69) on metsise funktsionaalne elupaik defineeritud kui metsise elupaiga tingimustele vastavad metsad kolme kilomeetri raadiuses ümber mängupaigakeskkoha. Metsise telemeetriauuringute (Ojaste 2021) järgi jääb metsisekanade lokatsioonidest 3 km kaugusele 74% ja kukkedel 78%. Lõhmus (2016) järgi jääb valdav osa Eestis aastatel 2013 2016 tehtud pesitsusv aatlustest 0,5 2,5 km kaugusele lähimast mängutsentrist, kusjuures selles vahemikus kaldub olema ka edukate pesakondade osatähtsussuurem kui mängu lähiumbruses. Telemeetria andmetel asus 77% pesakondade lokatsioonidest 3 kilomeetri raadiuses paarumisalast, kusjuures pesakondi kohati kuni 4 km kaugusel paarumisalast (Ojaste Puhveralade ulatuse osas tuleb arvestada, et metsise mängu asukoha muutumisel muutub vastavalt ka puhverala.*

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: E&A Transport OÜ, Eesti Metsameister OÜ, Häädemeeste Vallavalitsus, Maa- ja Ruumiamet, Osaühing Metsagrupp, OÜ Woodsmart, Põllumajandus- ja Toiduamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saarde Vallavalitsus, Södra Forest Estonia OÜ, Tornator Eesti OÜ, Transpordiamet

Merike Rosin

peaspetsialist

maapõuebüroo